

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Saari, Dominic

Title: Maailman vaikutusvaltaisin demokratia vaalihäirinnän kohteena

Year: 2024

Version: Published version

Copyright: © The Ulkopolitist

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Saari, D. (2024, 24.10.2024). Maailman vaikutusvaltaisin demokratia vaalihäirinnän kohteena. The Ulkopolitist. <https://ulkopolitist.fi/2024/10/24/maailman-vaikutusvaltaisin-demokratia-vaalihairinnan-kohteena/>

Maailman vaikutusvaltaisin demokratia vaalihäirinnän kohteena

VIERASKYNNÄ | 24.10.2024

Yhdysvalloissa valmistaudutaan poikkeuksellisen tiukkaan vaalikamppailuun. Kuva: Anthony Quintano/Flickr. ([Kuvälähde](#))

Dominic Saari työskentelee Jyväskylän yliopistossa Turvallisuus ja strateginen analyysi - maisteriohjelmassa yliopistonopettajana. Parhaillaan hän suorittaa jatko-opintoja historian ja

etnologian laitoksella.

Luottamus Yhdysvaltojen demokratian toimivuuteen on rapissut rajusti niin maan sisällä kuin sen ulkopuolellakin. Yhdysvaltojen vuoden 2024 presidentinvaalien koskemattomuutta uhkaavat maan tiedustelupalveluiden mukaan Venäjä, Kiina ja Iran, joista jokaisella on omat intressinsä ja toimintatapansa. Tulehtunut, emotionaalisesti latautunut ja polarisoitunut ilmapiiri on parasta kylvömaata vieraiden valtojen harjoittamalle vihamieliselle informaatiovaikuttamiselle.

Lähestyvät vaalit ovat varmasti yhdet Yhdysvaltain presidentinvaalien historian tiukimmista ja panokset ennennäkemättömän korkeat. Maan kehitystä seuraavat ahdistuksella niin liittolaiset kuin vastustajatkin. Tilannetta jännittävät amerikkalaisten äänestäjien lisäksi viranomaiset, [jotka ovat varoittaneet presidentinvaaleihin kohdistuvasta uhasta](#). Kamala Harrisin ja Donald Trumpin välinen kamppailu käydään poikkeuksellisen polarisoituneessa ympäristössä, jossa tietoa internetistä etsivää keskiverto amerikkalaista äänestäjää vaanivat totalitarististen valtioiden trollitehtaat, lahjotut kotimaiset vaikuttajat ja valeuutissivustot. Yhdysvaltain senaatin tiedusteluvaliokunnassa istuvan demokraattisenaattori [Mark Kellyn mukaan peräti 20–30 % tietyistä verkkosisällöistä ja kommenteista saattaa olla peräisin kolmesta maasta: Venäjältä, Iranista tai Kiinasta](#). Lähtökohtaisesti jokainen internetin käyttäjä on potentiaalinen kohde informaatiovaikuttamiselle. Autoritäärisiin valtioihin liitetyt tahot toimivat lähes jokaisella sosiaalisen median alustalla aina Facebookista Redditiin.

Informaatiovaikuttaminen nähdään strategisena työkaluna, jonka avulla pyritään horjuttamaan sotilaallisesti ylivoimaiset Yhdysvallat.

[Klikkaa twiitataksesi!](#)

Vihamielisessä informaatiovaikuttamisessa länsimaisen demokratian vahvuudet, sananvapaus ja avoin yhteiskunta, käännetään haavoittuvuudeksi. Kiinan, Venäjän ja Iranin vaikuttamisen keihäänkärkenä toimivat emotionaalisia reaktioita herättävät ja usein disinformaatiolla höystetyt narratiivit. Ne käsittelevät usein tulenarkoja keskustelunaiheita, joista tällä vaalikaudella erityisen suosittuja aiheita ovat olleet etelärajan maahanmuutto, poliisiväkivalta ja Palestiinan tapahtumat. Nämä narratiivit löytävät tiensä eri väyliä pitkin yksilön älypuhelimien ruudulle, joista ne pääsevät kahvipöydissä käytyjen keskusteluiden kautta etenemään taas uusiin sosiaalisiin verkostoihin. Kun valheellinen tai harhaanjohtava tieto viimein oiotaan viranomaisten tai median toimesta, on se usein liian myöhäistä.

Venäjällä, Kiinalla ja Iranilla on kaikilla kyky ja tahto toimia informaatiopsykologisin ja -teknisin keinoin poliittisten päämääriensä saavuttamiseksi. Informaatiovaikuttaminen nähdään strategisena työkaluna, jonka avulla pyritään horjuttamaan sotilaallisesti ylivoimaiset Yhdysvallat. Näillä kolmella maalla on kuitenkin huomattavia eroja toimintatavoissaan sekä tavoitteissaan.

Venäjä sekoittaa vanhaa ja uutta

Office of the Director of National Intelligence (ODNI) nimeää Venäjän keskeisimmäksi uhaksi vaalien turvallisuudelle. Aivan kuten kesän EU-vaaleissa, on Venäjän keskeinen lyhyen tähtäimen tavoite saada länsi hylkäämään Ukraina. Tätä tavoitetta varten Venäjä on mobilisoinut merkittäviä voimavaroja entisen presidentti [Donald Trumpin kampanjan tukemiseksi, ODNI:n mukaan](#) Venäjä pyrkii kehittämään aiemmissa vaaleissa käyttämiään taktiikoita, saavuttamaan suuremman yleisön sekä luomaan amerikkalaiselle yleisölle samaistuttavaa sosiaalisen median sisältöä. Venäjän tuottama sisältö on keskittynyt pitkälti päivän polttaviin keskustelunaiheisiin, kuten maahanmuuttoon ja Yhdysvaltojen Ukrainalle antamaan tukeen.

Provosoivien ja emotionaalisesti latautuneiden narratiivien teho riippuu pitkälti oikean kohdeyleisön valitsemisesta. Eri operaatioilla on huomattavan erilaiset kohteet ja avainviestit. [Trumpin kannattajiin voidaan](#) pyrkiä vetoamaan puhumalla konservatiivisista perhearvoista, heikkenevästä taloustilanteesta tai vähemmistöjen tekemistä rikoksista. [Vaa'ankeieliosavaltion äänestäjiin voidaan](#) pyrkiä vetoamaan sen sijaan puhumalla Ukrainan tukemisen todellisesta hinnasta sekä rauhasta Yhdysvaltojen ja Venäjän välillä. Kremlin palkkalistoilla olevat pyrkivät tavoittelemaan amerikkalaisia äänestäjiä monen eri väylän kautta.

Trolleja, botteja ja vale uutisia

Venäjä on aktiivinen kaikissa sosiaalisen median palveluissa, joihin se on rakentanut valtavan verkoston valesivustoja ja -tilejä. Usein nämä trollien tai bottien ylläpitämät tilit pyrkivät näyttäytymään aitoina ihmisinä, jotka osallistuvat sosiaalisessa mediassa käytävään keskusteluun. Isot verkostot mahdollistavat netissä käytävien trendaavien keskustelujen kaappaamisen tai ajamisen sivuraiteille. Erityisesti trolleja ja botteja ollaan käytetty salaliittoteorioiden ja niihin linkitettyjen narratiivien voimistamiseen. Trollit ja botit levittävät kaikissa muodoissa olevaa sisältöä valtavalla volyyymilla ympäri verkkoa. Venäjään linkitetty trollitehdas Storm-1516 on vaalien aikana muun muassa levittänyt huhua, jonka mukaan demokraattipuolueen varapresidenttiehdokas [Tim Walz on syyllistynyt lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön. Sama ryhmittymä levitti myös väärennettyä videota, jonka mukaan vuonna 2011 varapresidentti Kamala Harris ajoi 13-vuotiaan lapsen päältä.](#) Venäjä on hyödyntänyt myös laajemmin tekoälyä teksti-, kuva- ja videosisällön tuottamiseen ja levittämiseen.

Kremlin on myös hyödyntänyt lähivuosina erinäisiä vale uutissivustoja. Esimerkiksi [Doppelgänger-niminen kampanja tuli eurooppalaisille tutuksi](#) kesän EU-vaalien aikana. Kampanjan *modus operandi* on levittää Kremlinin tuottamaa disinformaatiota nettisivuilla, jotka ulkonäöllisesti kopioivat olemassa olevia legitiimejä medioita. Yhdysvalloissa Doppelgänger aktivoitui

presidentinvaalien lähestyessä, jolloin Internetiin ilmaantui verkkosivuja, jotka imitoivat [esimerkiksi Washington Postin ulkoasua](#). Verkkosivuille yritettiin ohjata liikennettä muun muassa maksettujen mainosten, aitoja henkilöitä imitoivien sometilien sekä kaapattujen verkkotunnusten eli domainien avulla.

Trolleja ja botteja käytetään salaliittoteorioiden ja niihin linkitettyjen narratiivien voimistamiseen.

Klikkaa twiitataksesi!

Trollitehtaiden ja kyberryhmittymien lisäksi Venäjä on hyödyntänyt perinteisempiä toimenpiteitä. Jälleen kerran suurena toimijana on ollut venäläinen mediajätti Russia Today (RT). RT on pitkään levittänyt venäläistä propagandaa, sekä systemaattisesti [voimistanut sosiaalisessa mediassa esiintyviä salaliittoteorioita](#). [Yhdysvaltojen ulkoministeriö varoitti](#) syyskuussa RT:n olevan muutakin kuin vain pelkkä mediaryitys. Tiedustelupalvelun lailla käyttäytyvällä RT:llä on syytösten mukaan nyt kyky suorittaa itsenäisiä kyberoperaatioita, tehdä asekauppaa sekä suorittaa informaatio-operaatioita globaalisti aina Saksasta Moldovaan.

[Yhdysvaltojen oikeusministeriön syytösten mukaan](#) RT:n työntekijät olivat maksaneet amerikkalaiselle Tenet Media- nimiselle yritykselle 10 miljoonaa dollaria venäläismielisen sisällön tuotannosta. Rekrytoidut suositut konservatiiviset somevaikuttajat, kuten Tim Pool, Benny Johnson ja Dave Rubin, postasivat yli 2000 videota esimerkiksi Youtubeen, TikTokkiin, X:ään sekä Instagramiin. Nämä videot saivat pelkästään YouTubessa yli 16 miljoonaa näyttökertaa. Huomionarvoista on se, että kaikilla rekrytoiduilla vaikuttajilla on suuri lojaali kannattajakuntansa.

Kiina pelaa peliä pitkällä aikavälillä

Toinen Yhdysvaltain presidentinvaaleista kiinnostunut taho on Kiina. Kiinan erottaa Venäjän kaltaisista toimijoista se, että sen harjoittama informaatiovaikuttaminen on luonteeltaan pitkäjänteisempää. Kiina pyrkii yleensä harjoittamassaan informaatiovaikuttamisessa levittämään sille itselleen myönteisiä narratiiveja keskittyen pääosin globaaliin etelään. [Kiinan informaatiovaikuttamisen](#) tavoitteena on tukea presidentti Xi Jinpingin julistamaa visiota uudesta moninapaisesta maailmanjärjestyksestä.

[USA:n tiedusteluyhteisön mukaan](#) Kiina ei todennäköisesti yritä edes vaikuttaa vaalien lopputulokseen. Kiinalla ei siis ole suosikkia, vaan se pyrkii polarisoimaan amerikkalaista poliittista ympäristöä suorittamalla lokakampanjoita molempia ehdokkaita vastaan. Tämän tarkoituksena on heikentää Yhdysvaltoja ja viestiä muulle maailmalle läntisen demokratian olevan korruptoitunut ja heikko.

[Kiina on pyrkinyt tavoitteeseensa luomalla eri sosiaalisen median palveluihin valtavan verkoston epäaitoja tilejä.](#) Eräänä erityispiirteenä näissä tileissä on niiden profiilikuvat, jotka on usein tehty tekoälyn avulla. [Amerikkalaisia sotilaita ja äänestäjiä imitoivat tilit ovat osa](#) ehkä jopa maailman suurinta vaikuttamisverkostoa, joka tunnetaan nimellä Spamuouflage tai Dragonbridge. [Spamuouflagen on havaittu toimivan 50 eri sosiaalisen median palvelussa](#) muun muassa Facebookissa, TikTokissa, X:ssä, Instagramissa, YouTubessa, Redditissä, Blogspotissa, Pinterestissä ja Mediumissa. Spamuouflage voidaan arvioida hyvin kokeelliseksi operaatioksi, sillä sen taktiikat ovat vaihdelleet merkittävästi lähivuosien aikana ilman sen suurempaa menekkiä.

Yhdysvallat puolustautuu

Vaalihäirintä itsessään ei ole Yhdysvalloille mitenkään uusi asia. Se on itse harrastanut vaalivaikuttamista läpi koko historiansa, ajoittain jopa hyvin synkinkin keinoin. Yhdysvaltojen presidentinvaalit puolestaan ovat olleet ulkomaisen vaikuttamisen kohde jo kylmästä sodasta lähtien. Vuoden 2016 vaaleissa tapahtuneen häirinnän laajuus yllätti kuitenkin koko yhteiskunnan. Maan tavan mukaan viranomaissektorilla toteutettiin näyttäviä uudistuksia ja perustettiin lukuisia eri virastoja. Esimerkiksi ulkoministeriön alaisuuteen syntyi Global Engagement Center, jonka tehtävänä on paljastaa ja vastata vihamieliseen informaatiovaikuttamiseen. Tiedusteluyhteisössä puolestaan syntyi Foreign Malign Influence Center (FMIC), jonka alaisuudessa toimii vaalihäirinnän torjumista koordinoiva elin Election Threats Executive (ETE). Koska tämä ei vielä riittänyt, perusti myös liittovaltion poliisi FBI oman työryhmän nimeltä Foreign Influence Task Force (FITF).

Virastojen perustamisen lisäksi [Bidenin hallintokauden aikana Yhdysvalloissa on käynnistynyt keskustelu tiedustelutiedon ja julkisuuden välisestä suhteesta.](#) Yhdysvaltojen tiedusteluyhteisö ja sitä johtava Office of the Director of National Intelligence on jakanut säännöllisesti [uhka-arvioita vaaleista](#) ja pyrkinyt pitämään ääntä käynnissä olevasta vaalihäirinnästä. Samanaikaisesti etenkin turvallisuus- ja tiedusteluviranomaiset tekevät tiivistä yhteistyötä median ja yksityisen sektorin kanssa. Etenkin tiedusteluyhteisö on vaitonainen yhteistyön sisällöstä ja osallistuvista yrityksistä. Oletettavasti mukana on kuitenkin valtavia yrityksiä, kuten Microsoft. [Tiiviisti yhteistyötä Yhdysvaltain viranomaisten kanssa tekevä](#) Microsoft [tiedottaa aktiivisesti maailmalla meneillään olevista kyber- ja informaatio-operaatioista.](#) Microsoft on myös avoimesti tukenut Ukrainaa sen [kyberpuolustuksen rakentamisessa.](#)

Tietoisuuden lisäämisen ja viestinnän parantamisen lisäksi Yhdysvallat on suorittanut joitain näyttäviä vastatoimenpiteitä. Keinovalikoimaan on kuulunut muun muassa [verkkosivujen pakkosulut, domainien takavarikointi, pakotteet, viisumirajoitteet ja jopa 10 miljoonan dollarin palkkio informaatio-operaation paljastajalle.](#) Informaatiovaikuttamisessa käytettyjen verkostojen luominen on kuitenkin edullista ja nopeaa, joten aina kun yksi suljetaan, on vaikuttajan helppo perustaa uusi.

Kyse on kuitenkin myös osittain viestinnästä ja symbolisesta teosta. Yhdysvaltojen tavoite on viestiä ulkopuoliselle vaikuttajalle, ettei se suvaitse vaalihäirintää, ja että se reagoi siihen nopeasti

ja aggressiivisesti. Vastustajan toimintaa pyritään siis rajoittamaan ja hidastamaan niin paljon kuin mahdollista, vaikka sen täysi estäminen ei olisikaan mahdollista. Samalla omia äänestäjiä pyritään vakuuttamaan siitä, että demokraattinen prosessi on suojassa ja vaalit ovat turvassa.

Viranomaisten suorittama itseruoskinta, reflektio ja toimet ovat olleet näyttäviä, mutta onko vuoden 2016 tapahtumista vieläkään aidosti opittu? [Jos kysyy Robert Muellerilta, joka johti Venäjän 2016 vaalihäirinnästä tehtävää tutkintaa, niin ei.](#)

Vaalihäirinnän tilinpäätös

Koko maailma haukkoo henkeä, kun Yhdysvaltojen korttitalo huojuu. Väestö jakautuu leireihin, jotka syyttävät toistaan demokratian tuhoamisesta. Maan liittolaiset toivovat siltä johtajuutta maailmassa vallitsevien kriisien ratkaisemiseen, kun taas vastustajat odottavat heikkoa hetkeä tehdäkseen omia peliliikkeitään.

Vaalien lähestyessä myös häirintä oletettavasti kiihtyy. Microsoftin presidentti [Brad Smithin mukaan](#) vaaleja edeltävät viimeiset 48 tuntia ovat vaarallisimmat, kuten [Slovakian vaaleissa nähtiin](#). Odotettavissa on, että disinformaation volyyymi kasvaa merkittävästi mitä lähempänä vaaleja ollaan ja keinoista tulee entistäkin röyhkeämpiä. Slovakian parlamenttivaaleissa viimeisen kahden päivän aikana verkko täyttyi tekoälyllä tuotetuista syvävaleista, joissa häkellyttävän aidoilta kuulostavat ja näyttävät oppositiojohtajat "paljastivat" äänestävänsä äärioikeistoa.

Trollitehtaiden puskema polarisoiva retoriikka on tullut jäädäkseen amerikkalaiseen poliittiseen diskurssiin.

Klikkaa twiitaksesi!

Äänestysprosessia voidaan yrittää myös häiritä kyberhyökkäysten avulla, esimerkiksi estämällä tiedonsaanti palvelunestohyökkäysten avulla. Tällöin selviää amerikkalaisten vaalien todellinen turvallisuus.

Kysymys kuitenkin kuuluu, ottaako amerikkalainen yleisö ilmiön tarpeeksi vakavasti? Luottavatko kansalaiset enää riittävästi omiin viranomaisiinsa? Informaatiopuolustuksen päämääränä on suojata yhteiskuntaa ulkoapäin tulevalta vihamieliseltä vaikuttamiselta, sekä vahvistaa kansalaisten henkistä kriisinkestävyyttä. Oli viranomainen kuinka voimakas tahansa, tarvitsee informaatiopuolustus myös kansalaistensa tukea.

Vaalihäirinnän todellista tehoa on vaikea mitata, sillä se on usein vain pieni osa laajempaa ja pitkäaikaista prosessia, jossa vihamielinen vaikuttaja pyrkii muovaamaan kohdeyleisönsä tapaa

ajatella. Venäläisten, iranilaisten ja kiinalaisten trollitehtaiden puskema polarisoiva retoriikka on tullut jäädäkseen amerikkalaiseen poliittiseen diskurssiin.

Vaikka etenkin Moskovalla ja Teheranilla on selkeät suosikkinsa vaalissa, heille suurin voitto olisi, jos Yhdysvallat ajautuisi hyvin tiukkojen vaalien jälkeen mellakoinnin värittämään kaaokseen, jossa liittovaltion päätöksenteko vaarantuisi. Venäjän levittämät uusimmat narratiivit [kyseenalaistavat vaalit ja lietsovat väkivaltaa](#). Epävakaasi antaisi Yhdysvaltojen kilpailijoille lisää liikkumavaraa toteuttaa omia intressejään esimerkiksi Euroopassa ja Aasiassa.

KIRJOITTAJA: DOMINIC SAARI

EDITOINTI JA KOMMENTOINTI: ARTO SILLANPÄÄ & ELLA VIRTANEN

KIELENHUOLTO: SAANA KÄÄRIÄINEN

Lisättävää?

Ylläpito tarkistaa kommentit ennen julkaisua. Sähköpostiosoitettasi ei julkaista.

Kommentti *

Nimi *

Sähköpostiosoite *

LÄHETÄ KOMMENTTI

LUE MYÖS

Yhdysvaltain vaalit 2024 – Saavatko varapresidenttiehdokkaat nukkuvat äänestäjät uurnille

NIKO MIKAEL KORHONEN / 21.10.2024

Harmittomasta herjasta tuli viraalein viilto – Yhdysvaltojen

presidenttikilvassa pilkataan nauravaa naista ja omituisia miehiä

ULLA HENTTONEN / 15.10.2024

Yhdysvaltain presidentiksi riittää tunkua, mutta varteenotettavia haastajia on niukasti – The Ulkopolitist esittelee ehdokkaat

NIKO MIKAEL KORHONEN / 05.11.2023

© THE ULKOPOLITIST 2024